

Simtgades filmas pieejamas Latvijas skolās

Nacionālais Kino centrs turpina papildināt portāla *filmas.lv* sadaļu “Kino skolās”, veicinot Latvijas filmu izmantošanu vispārīzglītojošo skolu mācību procesā. No 2020. gada februāra portālā ir pieejamas visas 16 Simtgades filmas, kam pievienoti filmu apraksti, metodiskais materiāls skolotājiem un darba lapas skolēniem.

Nacionālā Kino centra programmā *Latvijas filmas Latvijas simtgadei* uzņemtās 16 pilnmetrāžas filmas (sešas spēlfilmas, divas animācijas filmas un astoņas dokumentālās filmas) dažādos rakursos un atšķirīgā stilistikā stāsta par Latviju – no senvēstures līdz mūsdienām, īpašu uzmanību pievēršot 20. gadsimtam, sarežģītākajam laikam valsts un nācijas vēsturē. Tomēr no Simtgades filmām var mācīties ne tikai izpratni par vēsturiskajiem notikumiem vai mūsdienu aktualitātēm, bet arī daudzas citas dzīvē noderīgas un skolu mācību programmai atbilstošas lietas. Piemēram, animācijas filma *Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi* rosina apspriest pilsonisko atbildību un sabiedrības iespējas ietekmēt pašvaldību lēmumus, dokumentālā filma *Mērijas ceļojums* var iedvesmot uz savas dzimtas ciltskoka pētīšanu, bet fragmenti no spēlfilmas *Homo novus* ļauj iepazīt gan spilgtu Latvijas mākslas vēstures periodu, gan tiesiskus strīdus mantojuma lietās.

Šādā spektrā uz Simtgades filmām skatījušies pedagogi un izglītības speciālisti, sagatavojot skolotājiem un skolēniem ieteicamos mācību stundu plānus un darba lapas, ko iespējams izmantot dažādu mācību jomu apgūvē. Metodiskais materiāls palīdzēs skolotājam izvēlēties konkrētu Simtgades filmu vai tās fragmentu, lai paspilgtinātu vai ilustrētu kādu noteiktu mācību tēmu. Nacionālais Kino centrs savukārt metodiskajam materiālam pievienojis plašākus aprakstus par katru no Simtgades filmām – sižetu anotācijas, stāstus par filmas tapšanas apstākļiem un radošajām komandām, citātus no recenzijām un dažādus papildmateriālus, kas ļauj par konkrēto filmu uzzināt vairāk. Šīs atšķirīgās pieejas – pedagoģiskā un kultūrvēsturiskā – paplašina izveidotā materiāla funkcijas un lietojumu; projekta autori cer, ka teksti padziļinās izpratni par konkrētām filmām un to veidotājiem, līdz ar to Latvijā tapušās filmas un vispār kino soli pa solim kļūs par būtisku mācību procesa sastāvdaļu.

Filmu apraksti un mācību stundu materiāli portālā ievietoti PDF formātā, tos iespējams lejuplādēt un izdrukāt ērtākai lietošanai. Viss metodiskais materiāls PDF formātā pieejams arī Nacionālā Kino centra mājaslapā **ŠEIT**, bet iespēja skatīties Simtgades filmas un izmantot to fragmentus mācību procesā būs pieejama tikai ar autorizētām parolēm, kuras skolotāji var saņemt, piesakoties Nacionālajā Kino centrā – rakstot Zigita.Saulite@nkc.gov.lv.

Projektu *Kino skolās* Nacionālais Kino centrs sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru aizsāka 2015. gadā, izveidojot portālā *filmas.lv* sadaļu, kas paredzēta pedagogiem izmantošanai mācību procesā. Projektu *Kino skolās* izmanto apmēram 1200 pedagogu Latvijā un diasporā; portāla *filmas.lv* sadaļā *Kino skolās* patlaban pieejamas un ar metodiskajiem materiāliem apgādātas 56 Latvijas filmas. Portālu *filmas.lv* uztur Nacionālais Kino centrs un Kultūras informācijas sistēmu centrs.

Projekta vadītāja **Dita Rietuma**, dita.rietuma@nkc.gov.lv

Projekta komanda: **Aiva Šenne**, **Sandra Falka**, **Kristīne Matīsa**, dizains – **Dace Eglīte**

Vairāk informācijas: **Kristīne Matīsa**, 67358879, 26129954, kristine.matisa@nkc.gov.lv

1906
Tanka, 2019

Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi
Atom Art, 2019

Baltu Cilvēki
Tritone Studio, 2018

Bille
Deviņi, 2018

Homo Novus
Film Angels Productions, 2018

Kurts Fridrihsons
Sibīrijas bērni, 2018

Laika tilti
VFS Films, 2018

Lustrum
Mistrus Media, 2018

Mērijas ceļojums
Vivat!, 2018

Paradīze '89
Tasse Film, 2018

Saule brauca debesis
Studija Lokomotive, 2018

Tēvs Nakts
Mistrus Media, 2018

Turpinājums
Mistrus Media, 2018

Astoņas zvaigznes
Studija Centurms, 2017

Ievainotais jātnieks
Kinalats, 2017

Vēstēvs, kas bīstamāks par datoru
F.O.R.M.A., 2017

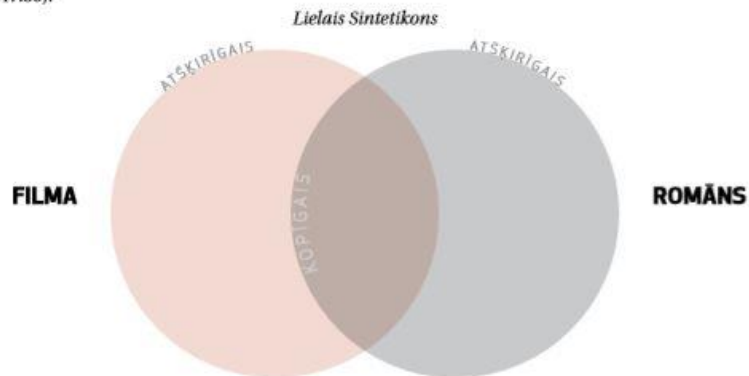
2. Kurus mākslas virzienus pārstāv filmā *Homo novus* parādītie mākslinieki? Pamato savu viedokli!

Mākslinieks	Virziens	Pamatojums
 Juris Upenājs		
 Salutaurs		
 Posa		

3. Raksturo *Lielajā Sintetikonā* izmantotos mākslas veidus un izteiksmes līdzekļus!

Mākslas veids	Izteiksmes līdzekļi

4. Salīdzini *Lielā Sintetikona* atveidi romānā (Eglītis, A. *Homo novus*. – Rīga: Jumava, 2018, 355.–361.lpp) un filmā (1:44:55–1:47:30)!

Nosauc un raksturo dažādu mākslas veidu sintēzes piemērus Latvijas mūsdienu mākslā!

HOMO NOVUS

SPĒLFILMA
REŽISORE ANNA VIDULE JA
122 MIN
IETEICAMA NO 12+

Pēc Anšlava Eglīša romāna *HOMO NOVUS* motīviem veidota filma, kas ar smaidu skatās uz kaislībām un bohēmu 20. gadsimta 30. gadu Rīgas mākslinieku dzīve

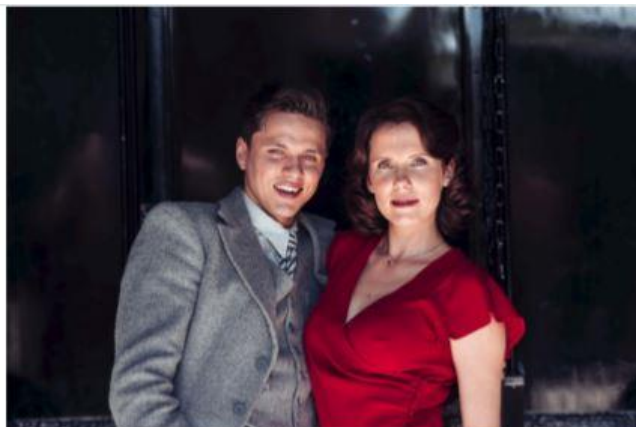
PIRMIZRĀDE – 2018. gada 26. septembrī
kinoteātri *Splendid Palace*

TV PIRMIZRĀDE – 2019. gada 4. maijā LTV 1

SIZETS

1938. gads, nabadzīgs mākslinieks Juris Upenājs ierodas Rīgā no laukiem tajā pašā laikā, kad izsmalcinātais Eižens Žibeika atgriežas no Parīzes ar cerībām saņemt savu tēvoča ievērojamo mantojumu. Kamēr mākslai uzticīgais Upenājs ar krāsainās Rīgas bohēmas palīdzību kāpj arvien augstāk, talantīgais diletants Žibeika krīt arvien zemāk. Vecais Žibeika visu savu mantojumu atstājis mākslinieku konkursam, kurā tiek piešķirta stipendija mācību braucienam uz Parīzi. Upenājs kuratora un kritiķa Kurcuma vadībā sastopas ar mākslas pasaules komiskajiem personāžiem, iemil tēlnieci Ciemaldu, pieredz panākumus un izgāšanos, nicinājumu un mīlestību. Eižens Žibeika zaudē naudu, ilgoto sievieti un konkursu, un abi atkal sastopas dzelzceļa stacijā – Upenājs kā konkursa uzvarētājs dodas uz Parīzi, bet Eižens – uz laukiem gleznot.

Filmas *Homo novus* scenārijs balstīts Latvijas literatūras klasiķa Anšlava Eglīša (1906–1993) populārajā romānā ar tādu pašu nosaukumu. Romānā daudz autobiogrāfisku motīvu, mākslas kritiķa Kurcuma tēla prototips daļēji ir pats rakstnieks, bet Rīgas mākslas pasaules tēlos atrodami daudzu Latvijas mākslas vēstures izcilo personību vaibsti, tāpat filmā redzamās gleznas ir konkrētu mākslinieku darbi no Latvijas kultūras mantojuma zelta fonda. Filmas beigu titri dokumentē, ka *Homo novus* prototipu plejādē ietilpst Jānis Tidemanis, Valdemārs

Tone, Marta Skulme, Kārlis Padegs, Oto Skulme un citi.

LOMĀS

Filma *Homo novus* ir apzināti veidota kā spoža aktieru ansambļa filma, izmantojot Latvijas teātru zvaigznes dažādās spilgtās raksturlomās. Stāsta centrā ir jaunais mākslinieks, kautrīgais, bet talantīgais lauku puisis Juris Upenājs, kura lomā veiksmīgi uz ekrāna debitē Nacionālā teātra aktieris Igors Šelegovskis, viņa sāncensī Eiženu Žibeiku kā augstākās sabiedrības *salonu lauvu* elegantī atveido Kaspars Zvīgulis. Par pirmā plāna tēlu var uzskatīt arī mākslas kritiķi Kurcumu, kurš neuzkrītoši, bet iedarbīgi pin visu filmas notikumu intrigas – ne aiz ļauna prāta, bet pats savas garlaicības kļiedšanai; šajā lomā traģikomēdijas amplitūdu smalki izspēlē Jaunā Rīgas teātra aktieris Kaspars Znotiņš. No Jaunā Rīgas teātra aktieru zvaigznāja nāk arī Andris Keišs, kurš filmā iespaidīgi plosās pārsteidzoši kolorītā gleznotāja Salutaura tēlā (un kažokā), pilnīgs pretstats ir pedantiski pragmatiskais

<http://nkc.gov.lv/iepazisti-filmas/jaunas-filmas/spelfilmas/homo-novus/>

Latvijas
filmas

LV100

Latvijas
simtgadei

KINO SKOLĀS

METODISKAIS MATERIĀLS SKOLOTĀJIEM

Latvijas
filmas
LV100
Latvijas
simtgadei

